

Verdwalen...

Een waarschuwing voor het lezen van deze column. Ideeën kunnen radicaal overkomen, en elke overeenkomst met de waarheid, is slechts louter toeval. De kans dat het ooit gebeurt is 0,1%.

Is verdwalen in je gedachten hetzelfde als fantaseren of dagdromen? Ik kan het natuurlijk aan ChatGPT vragen of – zeker zo interessant – aan Bard van Google. Maar voor je het weet verdwaal je dan in een chat of 'vraag-en-antwoordspel' met alle nieuwe generatieve AI. Vroeger kon je verdwalen in het bos, of in 'de wijk', maar dat zit er tegenwoordig niet meer in. Met de mobiele telefoon in je zak is het lastig om te verdwalen, hooguit in de hoeveelheid apps, filmpjes en visuals die over ons worden uitgestrooid. Lekker ouderwets verdwalen lijkt bijna onmogelijk. Hoe gaan we onze kinderen ooit uitleggen wat verdwalen is?

Vandaag verdwaal ik graag even op de arbeidsmarkt. Ben ik voor vier jaar de komende minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en heb ik een toverstafje waarmee ik weerstand uit 'de polder', mijn ambtenarenapparaat of van lobby-partijen, zomaar weg kan toveren. Ik verdwaal in gedachten en maak een bucketlist waarmee ik de totaal overspannen arbeidsmarkt in Nederland meteen ga oplossen. En iedereen (nou ja, bijna iedereen) gelukkiger maak. Waar dwalen mijn gedachten dan naartoe?

Ik zou:

1. De zondagsrust in ere herstellen. Daarmee besparen we enorm veel arbeid én geven we iedereen de nodige extra rust. Tevens een mooi moment om aandacht te geven aan diegenen die dat nodig hebben.
2. Ik zou de controle van witwassen bij banken door mensen direct afschaffen en daarvoor AI en automatisering gebruiken. Hierdoor worden tienduizenden talentvolle mensen per jaar niet uitgewoond en gedemotiveerd aan het begin van hun carrière.
3. Elk staffingbureau dat gebruik wil maken van werk.nl, moet minimaal per werknemer dat bij dat bureau werkt, iemand met afstand tot de arbeidsmarkt duurzaam aan een baan helpen. Bureaus verdienen miljarden aan het 'makkelijke talent' op werk.nl. Laat ze er maar iets voor terug doen.
4. Ik zou iedereen verplichten om nog maar één standaard format cv te hebben, waartoe werkgevers toegang krijgen op het moment van wederzijdse interesse. SkillsCV zou daar een uitstekende basis voor kunnen zijn. Een cv dat met alle HR-, arbeidsmarkt- en wettelijke systemen kan communiceren.
5. Een contract voor onbepaalde tijd zou nooit langer mogen duren dan zeven jaar (uitgezonderd een paar hele specialistische beroepen). Iedereen zou daarom verplicht van werkgever en/of functie moeten veranderen wat mobiliteit, productiviteit en vitaliteit kan aanjagen.
6. Ik zou de huidige ontslagbonus (zijnde transitievergoeding) verbieden, tenzij deze ingezet wordt voor employability, zoals opleidingen die de arbeidsmarktwaarde vergroten, coaching in de breedste zin van het woord en andere zaken die de duurzame vitaliteit vergroten.
7. Je zou zorgverlofdagen moeten kunnen krijgen voor je huisdier, bijvoorbeeld als deze komt te overlijden of ziek is. Huisdieren hebben een positief effect op het welzijn van mensen en hebben een steeds belangrijkere plek in het huis van werknemers. Vandaar dat werkgevers hier meer rekening mee moeten houden.
8. Cao's verbieden. In een arbeidsmarkt waar werknemers het voor het zeggen hebben, zijn cao's eigenlijk

verboden prijsafspraken tussen werkgevers, gefaciliteerd door de overheid en vakbonden. Als je mensen echt zou belonen op schaarste, toegevoegde waarde voor mens en samenleving, zouden beroepen in de zorg en onderwijs een veelvoud moeten krijgen van het salaris dat ze nu ontvangen. Cao's remmen dat af en zorgen ervoor dat schaarste niet de juiste beloning krijgt.

9. Iedereen die een opleiding kiest voor een beroep waar structurele schaarste in is, zoals techniek en zorg, wordt vanaf het eerste moment dat ze gaan studeren betaald. Anders gezegd... iemand die de opleiding voor automonteur volgt en deelcertificaten haalt, krijgt salaris.
10. Leeftijdsciscriminatie, bijvoorbeeld om bij de politie te werken of als militair (en in heel veel andere beroepen) wordt direct afgeschaft. Daarmee kunnen ook 'tweede stappers' en zij-instromers hun weg vinden in deze schaarste beroepen. Ik zou namelijk nog heel graag, met mijn 48 jaar, politieagent willen worden.
11. Ik zou stoppen met het bashen van uitzendbureaus die voor de zo noodzakelijke flexschil zorgen van piek & ziek en mijn pijlen richten op de meer dan een miljoen arbeidsmigranten in Nederland die vaak in foute contracten en nog slechtere huisvesting aan het werk worden gezet door partijen buiten de Nederlandse landsgrenzen.
12. Ik zou een keer mijn eigen wetten gaan handhaven en niet bang weggijken.
13. Ik zou ...
14. ...

Lekker hè, om te verdwalen in echte oplossingen op de arbeidsmarkt. Helaas zijn het dagdromen, de werkelijkheid is weerbarstiger. Maar elke loopbaanadviseur is een ambassadeur van change. Laten we eens op een andere manier naar het systeem kijken en de juiste vragen stellen. Niet alleen aan onze cliënten, maar ook aan hen die het systeem zo maken dat te veel mensen uitvallen of ongelukkig worden. ■

Geert-Jan Waasdorp

Geert-Jan Waasdorp is entrepreneur en investeerder op het snijvlak recruitment, arbeidsmarkt en data. Hij is oprichter van Intelligence Group, Europees marktleider op het gebied van arbeidsmarktdata & tech. Hij is mede-grondlegger van de Academie voor Arbeidsmarktcommunicatie, Werf &, Arbeidsmarktkansen en de start-ups Recruitment Accelerator en [Recruiteverywhere.com](https://www.recruiteverywhere.com).